

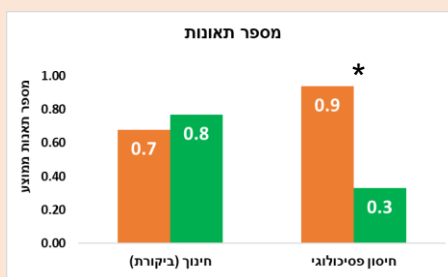
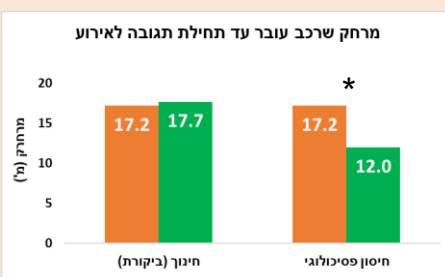
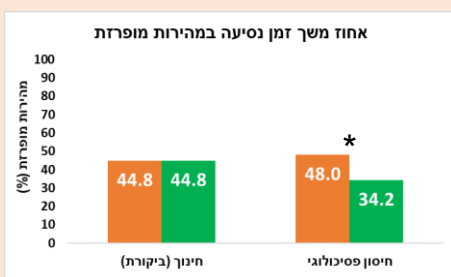
השפעת מסרים בריאותיים במדיה בשיטת החיסון-הפסיכולוגי על בטיחות נהיגה בסימולטור מתקדם

הדס מרציאנו (תל-חי-אוני' בהקמה ומעמק"ה), יורי גידרון (אוני' חיפה) וליאורה רסקינד (בי"ח וולפסון)

רקע: תאונות דרכים הן גורם מוות מוביל בארץ ובעולם. מחקרים קודמים הראו שחינוך לבטיחות ומסרים חינוכיים במסעות פרסום משפיעים רק מינימלית על התנהגות הנהיגה. חלופה אפשרית היא חיסון-פסיכולוגי, שמתמודד עם ההטיות הקוגניטיביות והחברתיות שנמצאות בבסיס הנהיגה המסוכנת. חיסון-פסיכולוגי הוא טכניקה קוגניטיבית שמטרתה לאתגר עיוותים קוגניטיביים תוך פיתוח כישורי התנגדות ללחץ חברתי. חושפים אנשים למשפטים מאתגרים מוגזמים, המשקפים הטיות או לחץ חברתי, ומבקשים מהם להדוף אותם בשיטתיות. שיטה זו נמצאה מועילה אך טרם נבדקה באמצעות מסרי רדיו.

מטרת: לבחון השפעת מסרים מוקלטים מסוג החיסון-הפסיכולוגי, ולהשוות את השפעתם להשפעת מסרים חינוכיים, המקובלים בפרסומות, על התנהגות נהגים בסימולטור נהיגה.

שיטת מחקר: השוונו שני סוגי מסרים מוקלטים מראש: מסרי חיסון-פסיכולוגי ומסרים חינוכיים מסורתיים, שמשמשים לרוב במסעות פרסום בתקשורת ההמונית. ארבעים משתתפים חולקו אקראית לאחת משתי קבוצות: חיסון-פסיכולוגי או מסרים חינוכיים. כולם ביצעו תרחיש נהיגה שכלל אירועים קריטיים מתוכננים, כדי למדוד התנהגות נהיגה בסיסית. לאחר מכן, הושמעו המסרים המוקלטים הרלוונטיים (כמסרי רדיו), לפי השיוך האקראי. לאחר מכן, המשתתפים נהגו בתרחיש נהיגה שני, דומה, אך לא זהה, לראשון. למניעת השפעות עייפות או אימון, סדר התרחישים אוזן בין המשתתפים.

■ לפני מסרים

■ אחרי מסרים

ממצאים: בהשוואה למסרים חינוכיים, שלרוב לא השפיעו על התנהגות הנהיגה, מסרי חיסון-פסיכולוגי שיפרו ביצועי בטיחות: הפחיתו באופן מובהק את אחוז משך זמן הנהיגה במהירות מופרזת, מספר תאונות בשל אירוע קריטי ומרחק שהרכב עבר בין תחילת אירוע קריטי לתחילת תגובת המשתתף. עם זאת, בנהיגה בפקק תנועה לא נמצא יתרון למסרים מסוג זה.

מסקנות והמלצות: מסרי חיסון-פסיכולוגי יותר יעילים ממסרים חינוכיים מסורתיים לשיפור התנהגות הנהגים בסימולטור. עם זאת, ממצאי התנהגות בפקק מציעים שיש להעריך ולשקול בקפידה את תוכן המסרים. בכפוף לשחזור במחקרי שדה, ניתן יהיה להמליץ על שימוש בטכניקת חיסון-פסיכולוגי במסרי מדיה שונים, במטרה לשפר בטיחות בדרכים, לשם הפחתת מקרי מוות ופציעות, בארץ ובעולם, וקידום הבריאות.